

แผนเร่งรัดการฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค
ในเด็กกลุ่มเป้าหมาย

เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระยะโรคประจำถิ่นของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

แผนเร่งรัดการฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระยะโรคประจำถิ่นของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

กระทรวงสาธารณสุขได้จัดให้มีการบริการวัคซีนขั้นพื้นฐานเพื่อสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคแก่เด็กกลุ่มเป้าหมายที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยทุกคน สำหรับโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนที่ให้บริการวัคซีน 11 ชนิด ได้แก่ วัคซีนป้องกันวัณโรค (BCG) วัคซีนป้องกันโรคตับอักเสบบี (HB) วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน-ตับอักเสบบี-อีบี (DTP-HB-Hib) วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดรับประทาน (OPV) วัคซีนโรต้า (Rota) วัคซีนป้องกันโรคโปลิโอชนิดฉีด (IPV) วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน (MMR) วัคซีนป้องกันโรคไข้มองอักเสบเฉียบพลันชนิดเชื้อเป็นอ่อนฤทธิ์ (LAJE) วัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก-ไอกรน (DTP) วัคซีนป้องกันมะเร็งปากมดลูกจากเชื้อเอชพีวี (HPV) และวัคซีนรวมป้องกันโรคคอตีบ-บาดทะยัก (dT) ซึ่งป้องกันทั้งหมด 13 โรค ได้แก่ โรคตับอักเสบบี วัณโรค โรคคอตีบ โรคบาดทะยัก โรคไอกรน โรคหัด โรคโปลิโอ โรคอุจจาระร่วงจากเชื้อไวรัสโรต้า โรคหัด โรคหัดเยอรมัน โรคคางทูม โรคไข้มองอักเสบเฉียบพลัน และมะเร็งปากมดลูกจากเชื้อเอชพีวี โดยกำหนดให้หน่วยบริการจัดเก็บข้อมูลการให้บริการวัคซีนเป็นรายบุคคล (Individual record) ในรูปแบบฐานข้อมูลสุขภาพระดับปฐมภูมิ ฐานข้อมูลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนในระบบฐานข้อมูลสุขภาพของกระทรวงสาธารณสุข (Health Data Center : HDC) และกำหนดให้มีการส่งฐานข้อมูลไปรวบรวมที่คลังข้อมูลสุขภาพระดับจังหวัด เพื่อรวบรวมเป็นคลังข้อมูลสุขภาพระดับประเทศ และมีการติดตามประเมินผลการดำเนินงาน โดยพิจารณาจากความครอบคลุมการได้รับวัคซีนในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ผ่านระบบ HDC

แต่เนื่องด้วยสถานการณ์การระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) เมื่อช่วงปลายเดือนมกราคม 2563 เป็นต้นมา และได้ทวีความรุนแรงขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทำให้ประเทศไทยประกาศใช้พระราชกำหนดการบริหารราชการในสถานการณ์ฉุกเฉินในทุกเขตท้องที่ทั่วราชอาณาจักร เพื่อควบคุมการระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ทำให้หน่วยบริการสาธารณสุขหลายแห่ง ลดความถี่ในการให้บริการฉีดวัคซีนตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในกลุ่มเป้าหมาย และจำกัดจำนวนผู้เข้ารับบริการ ประกอบกับผู้ปกครองมีความกังวลในการพาบุตรหลานไปสถานพยาบาล การเลื่อนการให้บริการจะส่งผลให้เด็กไม่ได้รับการสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคที่จำเป็น รวมถึงไม่ได้รับวัคซีนบางชนิดที่มีข้อจำกัดของช่วงอายุในการให้วัคซีน เช่น วัคซีนโรต้า ด้วยเหตุดังกล่าวจึงส่งผลให้ความครอบคลุมการได้รับวัคซีนในเด็กกลุ่มเป้าหมายลดลง โดยเฉพาะในปีงบประมาณ 2565 ลดลงในระดับต่ำกว่าเกณฑ์อย่างมาก ซึ่งอาจก่อให้เกิดการระบาดของโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีน เมื่อประเทศไทยได้ประกาศให้โรคโควิด 19 เข้าสู่ระยะโรคประจำถิ่น (คาดว่าตั้งแต่กรกฎาคม 2565 เป็นต้นไป) ที่อาจสร้างผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน และระบบสาธารณสุขของประเทศไทย อีกทั้ง ยังส่งผลให้มีวัคซีนที่สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติเป็นผู้จัดหา คงค้างในคลังองค์การเภสัชกรรมและใกล้หมดอายุ ซึ่งหากวัคซีนหมดอายุและไม่พอเพียงสำหรับการฉีดเก็บตกในกลุ่มเป้าหมาย จะไม่สามารถจัดทางงบประมาณมาชดเชยย้อนหลังได้ กรมควบคุมโรค ได้ตระหนักถึงผลกระทบดังกล่าวที่อาจเกิดขึ้น จึงได้จัดทำแผนเร่งรัดการฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ระยะโรคประจำถิ่นของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเร่งรัดความครอบคลุมการได้รับวัคซีนตามแผนงานฯ ให้เป็นไปตามเกณฑ์ และป้องกันการระบาดของโรคป้องกันได้ด้วยวัคซีนต่อไป

เป้าหมายการดำเนินงาน

เป้าหมายตามเกณฑ์มาตรฐาน

1. ความครอบคลุมการได้รับวัคซีนพื้นฐานทุกกลุ่มเป้าหมาย $\geq$ ร้อยละ 90

ยกเว้นวัคซีนป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน เข็มที่ 1 และ 2 มีเป้าหมายความครอบคลุมให้ได้ $\geq$ ร้อยละ 95 โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{ความครอบคลุมการได้รับวัคซีนพื้นฐานตามกลุ่มเป้าหมาย (ร้อยละ)} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับวัคซีน}}{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดที่มีอยู่จริงในพื้นที่}} \times 100$$

2. ความครอบคลุมการได้รับวัคซีนครบชุด (Fully immunized) ในกลุ่มเป้าหมาย ต้องไม่น้อยกว่า ร้อยละ 90

โดยคำนวณจากสูตร

$$\text{ความครอบคลุมการได้รับวัคซีนครบชุดตามกลุ่มเป้าหมาย (ร้อยละ)} = \frac{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับวัคซีนครบชุด}}{\text{จำนวนกลุ่มเป้าหมายทั้งหมดที่มีอยู่จริงในพื้นที่}} \times 100$$

เป้าหมายในช่วงเร่งรัด

ตารางที่ 1 เป้าหมายความครอบคลุมการได้รับวัคซีนทุกกลุ่มเป้าหมาย

ความครอบคลุมการได้รับวัคซีน ทุกกลุ่มเป้าหมาย	ค่าเป้าหมาย				
	ก.ค. – ก.ย. 65	ต.ค. – ธ.ค. 65	ม.ค. – มี.ค. 66	เม.ย. – มิ.ย. 66	ก.ค. – ก.ย. 66
วัคซีนพื้นฐานอื่น ๆ	$\geq$ ร้อยละ 75	$\geq$ ร้อยละ 80	$\geq$ ร้อยละ 85	$\geq$ ร้อยละ 90	$\geq$ ร้อยละ 90
MMR 1, 2	$\geq$ ร้อยละ 75	$\geq$ ร้อยละ 80	$\geq$ ร้อยละ 85	$\geq$ ร้อยละ 90	$\geq$ ร้อยละ 95

กลุ่มเป้าหมายและการตรวจสอบความครอบคลุมการได้รับวัคซีนครบชุด (Fully immunized)

ในกลุ่มเป้าหมายตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ของกระทรวงสาธารณสุข

เด็กอายุครบ 1 ปี วัคซีน BCG, HB1, DTP-HB-Hib1-3, Rota ครบถ้วน*, OPV1-3, IPV1, MMR1

เด็กอายุครบ 2 ปี วัคซีน BCG, HB1, DTP-HB-Hib1-3, IPV1, MMR1, DTP4, OPV1-4, JE1-2 หรือ LAJE1

เด็กอายุครบ 3 ปี วัคซีน BCG, HB1, DTP-HB1-3, IPV1, MMR1-2, DTP4, OPV1-4, JE1-3 หรือ LAJE1-2

เด็กอายุครบ 5 ปี วัคซีน BCG, HB1, DTP-HB1-3, IPV1, MMR1-2, DTP4-5, OPV1-5, JE1-3 หรือ LAJE1-2

เด็กนักเรียนระดับประถมศึกษาปีที่ 1 – 6 (ป.1 เน้นเรื่องการตรวจสอบประวัติ, ป.5 - 6 เน้นเรื่องการฉีด)

วัคซีน MMR, HB, LAJE, IPV, dT, OPV, BCG, HPV1-2

* ความครบถ้วนการได้รับวัคซีน Rota หมายถึง การได้รับ Rotarix™ ครบ 2 ครั้ง หรือ RotaTeq™ ครบ 3 ครั้ง หรือได้รับทั้ง Rotarix™ และ RotaTeq™ รวม 3 ครั้ง

กรมควบคุมโรค

กองโรคติดต่อทั่วไป

1. กำหนดเป้าหมายระดับประเทศและจัดทำแผนการเร่งรัดงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กกลุ่มเป้าหมายทั่วประเทศ
2. กำกับ ติดตาม และแจ้งข้อมูลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนและสถานการณ์ของโรคที่ป้องกันได้ด้วยวัคซีนให้กับทุกจังหวัดและเขตสุขภาพเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการจัดเตรียมแผนเร่งรัด
3. จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์เพื่อเร่งสร้างความตระหนักแก่ผู้ปกครองให้นำเด็กกลุ่มเป้าหมายเข้ารับวัคซีนตามวัย
4. สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการ

สำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 1 – 12 (สคร.) และสถาบันป้องกันควบคุมโรคเขตเมือง (สปคม.)

1. สนับสนุนข้อมูลทางวิชาการแก่พื้นที่ และแนะนำกลยุทธ์การดำเนินงาน
2. รายงานผลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนในเด็กกลุ่มเป้าหมายในระดับเขตสุขภาพ

ผู้ตรวจราชการกระทรวงสาธารณสุขเขตสุขภาพที่ 1-13 และกองตรวจราชการ

1. กำหนดเป้าหมาย และทบทวนแผนเร่งรัดงานสร้างเสริมฯ ให้เหมาะสมกับบริบทแต่ละพื้นที่โดยมี สคร./สปคม. ร่วมดำเนินการ เพื่อเร่งรัดการฉีดวัคซีนในกลุ่มเป้าหมายให้ครบถ้วนตามเกณฑ์
2. กำกับติดตามในระดับเขตสุขภาพ
3. บริหารจัดการการให้บริการวัคซีนให้ได้ตามเป้าหมาย

สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด/ กรุงเทพมหานคร

1. ทบทวน และจัดทำแผนเร่งรัดงานสร้างเสริมฯ (Microplan) ของจังหวัด และเร่งรัดให้วัคซีนเพื่อเพิ่มระดับความครอบคลุมการได้รับวัคซีน
2. กำกับ ติดตาม ประเมินผลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนในเด็กกลุ่มเป้าหมาย ระดับจังหวัด และระดับอำเภอ
3. บริหารจัดการคลังวัคซีน กำกับติดตาม ตรวจสอบอัตราการใช้วัคซีน และวัคซีนคงคลังในพื้นที่
4. สื่อสารและนัดหมายเพื่อติดตามให้ผู้ปกครองนำเด็กกลุ่มเป้าหมายเข้ารับวัคซีนตามวัย
5. พิจารณาปรับเปลี่ยนรูปแบบการให้บริการ เช่น การให้บริการเชิงรุก การเพิ่มรอบการให้บริการในแต่ละเดือน เป็นต้น
6. บริหารจัดการระบบข้อมูลผลการให้บริการในพื้นที่ โดยการตรวจสอบความครอบคลุมการได้รับวัคซีนทุกกลุ่มเป้าหมายในพื้นที่เปรียบเทียบกับข้อมูลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนจากระบบ HDC หากพบว่าข้อมูลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนจากระบบ HDC ต่ำกว่าข้อมูลตามความเป็นจริงในพื้นที่ ขอให้เร่งดำเนินการบันทึกข้อมูลการให้บริการวัคซีนเป็นรายบุคคล และตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลในระบบฐานข้อมูล

ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

สนับสนุนการประมวลผลข้อมูลเพื่อกำกับติดตามความครอบคลุมการได้รับวัคซีน

การติดตามและการประเมินผล

กองโรคติดต่อทั่วไป

- ติดตาม ประเมินความครอบคลุมการได้รับวัคซีนทุกรายวัคซีน ทุกไตรมาส และแจ้ง สคร. สสจ. ผู้ตรวจราชการ เพื่อทราบข้อมูล
- ลงพื้นที่เพื่อนิเทศติดตามผลการดำเนินงาน และให้ข้อเสนอแนะ

สคร./ สปคม.

- ติดตาม ประเมินความครอบคลุมการได้รับวัคซีนทุกรายวัคซีน ในเขตสุขภาพ ทุกไตรมาส

สสจ.

- ติดตาม ประเมินความครอบคลุมการได้รับวัคซีนทุกรายวัคซีน ระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เป็นประจำทุกเดือน

ตัวอย่าง

แผนปฏิบัติงานเร่งรัดการฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคในเด็กกลุ่มเป้าหมาย (Microplan)

หน่วยงาน.....

อำเภอ.....จังหวัด.....

ลำดับ	กิจกรรม	ผู้รับผิดชอบ	ระยะเวลา ดำเนินการ
1	การเตรียมการ - สำรวจข้อมูลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนในพื้นที่ - ทบทวน/ กำหนดแผนการเร่งรัดการฉีดวัคซีนสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรค ในเด็กกลุ่มเป้าหมาย		
2	2.1 การเร่งรัดการให้บริการฉีดวัคซีน ปีงบประมาณ 2565 - ไตรมาส 3 ชื่อกิจกรรม 1..... ชื่อกิจกรรม 2..... - ไตรมาส 4 ชื่อกิจกรรม 1..... ชื่อกิจกรรม 2..... 2.2 การเร่งรัดการให้บริการฉีดวัคซีน ปีงบประมาณ 2566 - ไตรมาส 1 ชื่อกิจกรรม 1..... ชื่อกิจกรรม 2..... - ไตรมาส 2 ชื่อกิจกรรม 1..... ชื่อกิจกรรม 2.....		
3	การกำกับ ติดตามผลการให้บริการ - ปีงบประมาณ 2565 ไตรมาส 2 สสจ./ สคร. ลงพื้นที่ประเมินความครอบคลุมการรับวัคซีนเด็กในพื้นที่ - ปีงบประมาณ 2565 ไตรมาส 3 สสจ./ สคร. ลงพื้นที่ประเมินความครอบคลุมการรับวัคซีนเด็กในพื้นที่ - ปีงบประมาณ 2566 ไตรมาส 1 สสจ./ สคร. ลงพื้นที่ประเมินความครอบคลุมการรับวัคซีนเด็กในพื้นที่ - ปีงบประมาณ 2566 ไตรมาส 2 สสจ./ สคร. ลงพื้นที่ประเมินความครอบคลุมการรับวัคซีนเด็กในพื้นที่		

ตัวอย่างหนังสือแจ้งความครอบคลุมการได้รับวัคซีน

ที่ สธ ๐๔๑๐.๑๒/ว ๓๐๗

กระทรวงสาธารณสุข
ถนนติวานนท์ จังหวัดนนทบุรี ๑๑๐๐๐

๒๑ เมษายน ๒๕๖๕

เรื่อง ขอให้กำกับติดตามประเมินผลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนพื้นฐาน

เรียน นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตารางแสดงความครอบคลุมวัคซีนในเด็กก่อนวัยเรียน จำนวน ๔ แผ่น

ตามที่กระทรวงสาธารณสุขได้มีนโยบายการให้วัคซีนพื้นฐานแก่ประชากรกลุ่มเป้าหมายทุกคนที่อยู่ในประเทศไทย ตามแผนงานสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคของกระทรวงสาธารณสุข (Routine immunization: RI) กำหนดให้สถานบริการจัดเก็บข้อมูลการให้บริการวัคซีนเป็นรายบุคคล (Individual record) ในรูปแบบฐานข้อมูลสุขภาพระดับปฐมภูมิ ระบบข้อมูลความครอบคลุมการได้รับวัคซีน (Health Data Center: HDC) และกำหนดให้มีการส่งข้อมูลไปรวบรวมที่คลังข้อมูลสุขภาพระดับจังหวัด เพื่อรวบรวมเป็นคลังข้อมูลสุขภาพระดับประเทศต่อไป โดยการติดตามประเมินผลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนพื้นฐาน เด็กแรกเกิด - ๕ ปี โดยมีเกณฑ์ความครอบคลุมการให้บริการวัคซีนพื้นฐานแต่ละวัคซีนตามกลุ่มเป้าหมาย ต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๐ ยกเว้น วัคซีนรวมป้องกันโรคหัด-คางทูม-หัดเยอรมัน (MMR) ความครอบคลุมไม่น้อยกว่าร้อยละ ๙๕ นั้น

กระทรวงสาธารณสุข จึงขอส่งผลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนพื้นฐาน เด็กแรกเกิด - ๕ ปี ไตรมาส ๑ และ ๒ ปีงบประมาณ ๒๕๖๕ และขอให้สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดดำเนินการกำกับติดตามประเมินผลความครอบคลุมการได้รับวัคซีนพื้นฐานของหน่วยงานในพื้นที่ ดำเนินการให้ครบถ้วน รวมถึงตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลก่อนส่งเข้าระบบข้อมูลความครอบคลุมการได้รับวัคซีน (Health Data Center: HDC) และเร่งรัดระดับความครอบคลุมการได้รับวัคซีนให้เป็นไปตามเกณฑ์ รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดแจ้งผู้ที่เกี่ยวข้องดำเนินการต่อไปด้วย จะเป็นพระคุณ

ขอแสดงความนับถือ

(นายธงชัย เลิศวิไลรัตนพงศ์)
รองปลัดกระทรวงสาธารณสุข
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาการสาธารณสุข
ปฏิบัติราชการแทน ปลัดกระทรวงสาธารณสุข

กรมควบคุมโรค
กองโรคติดต่อทั่วไป
โทร. ๐ ๒๕๔๐ ๓๓๔๖ ต่อ ๑๑๒
โทรสาร ๐ ๒๕๔๐ ๓๓๔๖ ต่อ ๑๐๒